

ЛАРИНО

ЈЕЗИЧКО

ПУТОВАЊЕ КРОЗ ЕВРОПУ

SR

ДОБРОДОШЛИ НА ПУТОВАЊЕ КРОЗ ЈЕЗИКЕ ЕВРОПЕ!

Језике које ћеш сусрести на следећим страницама одражавају разноликост култура и традиција које постоје раме уз раме на нашем континенту. Око 225 језика који су матерњи Европи говоре милиони, а други које говоре само шачица људи су, нажалост, близу изумирања.

Током овог кратког путовања, открићеш многе сличности. Европски језици у великој мери спадају у три главне категорије: словенски, романски и германски, с језицима са сличним коренима у свакој групи, који су се, међутим, током векова развили у сопствене различите правце. Такође ћеш сазнати о њиховим разликама: разноликости писама као што су латинско, ћирилично, грчко, јерменско и грузијско (неки од њих користе уметничка писма); како праве речи за нове изуме и о њиховим понекад мистериозним пореклима. Сви имају јединствен идентитет и своју сопствену причу за испричати!

Можемо ти дати само кратки увид у неке од европских језика. Има их много, много више које нисмо поменули, не јер су ишта мање битни или занимљиви већ напосто зато што их не можемо све обухватити на овом кратком путовању. Постоји неколико примера регионалних и мањинских језика које говори релативно мали део становништва у деловима земље или регијама неколико земаља. Постоје нетериторијални језици које говоре групе широм Европе, али се не поистовећују са одређеном земљом порекла. Такође постоје језици миграције који не

потичу из Европе него су донесени на континент од стране говорника који су се преселили са других крајева света.

На свакој језичкој страници се налазе кратки Ларин увод, неколико главних речи, фраза и посебних знакова из алфабета, као и процењени број људи широм света који користе тај језик као матерњи.

Надамо се да ћеш уживати пратећи нашег водича, Лару, на њеном путу кроз неке од европских језика. Можда те подстакне да кренеш на слично путовање пуно открића са много "јао стварно!" и "вау - нисам то знао/ла!" тренутака, док разотриваш неке од скривених блага која се налазе одмах испод површина наших свакодневних живота!

ВЕ БЕЛАРУСКАЯ МОВА

👤👤👤 5 000 000

так

не

Як справы?

Добры дзень!

Дзякуй!

Здраво! Моје име је Лара! Дођи и придружи ми се на овом чаробном путовању кроз прекрасне језике Европе... Ово путовање ћемо започети у "красавику"... Причекај. Где? "Красавик" (април) је најлепши месец у Белорусији и баш зато су га Белоруси дословно назвали "предивни". А ко још не воли пролеће?

- 1 адзін
- 2 два
- 3 тры
- 4 чатыры
- 5 пяць
- 6 шэсць
- 7 сем
- 8 восем
- 9 дзевяць
- 10 дзесяць

ё

й

э

і

ў

ь

ю

ы

я

Паслухайце гучанне гэтых слоў >>>

Photo: Park in Minsk, Belarus

ENGLISH EN

👤👤👤 400 000 000

Енглески је најраширенији језик на свету. Постоји 1.3 милијарде говорника енглеског језика, али само трећину њих чине матерњи говорници. Када причамо исти језик, разумемо једни друге и схватимо колико заправо делимо заједничких ствари. Онда се свет ипак не чини толико велик.

How are you?

Hello!

Thank you!

yes

no

- 1 one
- 2 two
- 3 three
- 4 four
- 5 five
- 6 six
- 7 seven
- 8 eight
- 9 nine
- 10 ten

◀◀◀ Listen to the sound of these words

Photo: London eye and Big Ben, United Kingdom

FY FRYSK

👤👤👤 500 000

Hoe giet it mei dy?

Hoi!

Tank!

ja

nee

Фризијски је вероватно најсличнији живи језик енглеском. "De sinne is waarm en it ljocht fan de sinneskyn fielt noflik mei de sêfte wyn." Јесу ли разумео/ла? Погледај енглеску верзију: "The sun is warm and the light from the sun-shining feels good with the soft wind". (Сунце је топло и његова светлост прија уз топли ветар)

- 1 ien
- 2 twa
- 3 trije
- 4 fjouwer
- 5 fiif
- 6 seis
- 7 sân
- 8 acht
- 9 njoggen
- 10 tsien

êé

ûú

â

ô

Harkje nei it lûd fan dizze wurden >>>

Photo: Ljouwert, Netherlands

SLOVENŠČINA SL

888 2500 000

Kako si?

Živjo!

Hvala!

Двоје људи су веома посебни у словеначком! Не само да постоји облик за једнину (за једну особу) и множину (за пуно људи), него такође за тачно две особе! Тако да, ако желиш да кажеш "ти и ја" довољно је "midva" (нас двоје, за особе мушког рода и групе мушког и женског рода), или "midve/medve" (нас две, за особе женског рода). Кад већ причамо о бројевима... Желим да ти покажем језик са занимљивим системом бројања...

- 1 ena
- 2 dve
- 3 tri
- 4 štiri
- 5 pet
- 6 šest
- 7 sedem
- 8 osem
- 9 devet
- 10 deset

da

ne

č

ž

š

Prisluhnite zvuku teh besed

Photo: Triglav National Park, Slovenia

FR FRANÇAIS

👤👤👤 76 800 000

oui

non

Ça va ?

Bonjour !

Merci !

ùûü

àâä

ÿ

ôö

æ

îï

éèêë

ç

œ

Знаш ли да француски има другачији систем бројања за бројеве између 70 и 99? Тако да за број 75 дословно кажеш "60 плус 15". Осим тога, за број 80 кажеш "4 пута 20! 96 је онда "4 пута 20 плус 16". Говорници француског засигурно морају бити добри математичари! Француски се такође сматра једним од најлепших језика, заједно са... Желиш ли да погађаш?

- 1 un
- 2 deux
- 3 trois
- 4 quatre
- 5 cinq
- 6 six
- 7 sept
- 8 huit
- 9 neuf
- 10 dix

Écoutez le son de ces mots >>>>

Photo: Dune du Pilat, France

УКРАЇНСЬКА МОВА UK

👤👤👤 35 000 000

Як справи?

Привіт!

Дякую!

так

ні

Огледалце, огледалце – који је најлепши језик на свету? Не постоји једноставан начин да одговоримо на ово питање и свако има своје миљенике. Међутим, на такмичењу за најлепши језик 1934. у Паризу, украјински је заузео 3. место одмах после француског и перзијског. Нисам упозната са другим недавнијим такмичењима за најлепши језик!

Є

Й

Щ

її

Г

Ь

Ю

Я

- 1 один
- 2 два
- 3 три
- 4 чотири
- 5 п'ять
- 6 шість
- 7 сім
- 8 вісім
- 9 дев'ять
- 10 десять

<<< Прослухайте звучання цих слів

Photo: Love tunnel created from trees along the railway in Klevan, Ukraine

CA CATALÀ

👤👤👤 10 000 000

На каталонском, ако желиш рећи како је само неколико пријатеља дошло на твоју рођенданску забаву (што ти се, надам се, никад неће десити!) можеш само рећи "quatre gats" или "четири мачке" и све ће бити јасно. Стога, пре него што почнеш да се жалиш на своју досадну журку, не заборави да кажеш "Gràcies" (хвала) мачкама које су дошле.

Com estàs?

Hola!

Gràcies!

- 1 un
- 2 dos
- 3 tres
- 4 quatre
- 5 cinc
- 6 sis
- 7 set
- 8 vuit
- 9 nou
- 10 deu

ç

h

úü

à

éè

íï

óò

sí

no

Escolta el so d'aquestes paraules >>>

Photo: Park Guell in Barcelona, Spain

TÜRKÇE TR

👤👤👤 75 700 000

Турски је језик без рода! Постоји једна ријеч за "он", "она" и "оно", или заправо само једно слово – "о". Тако да је могуће описати неку особу на турском без да укажемо на то да ли је та особа дечак или девојчица. Окрените следећу страницу како би видео/ла који још језик дели ову сличност са турским...

Nasılsın?

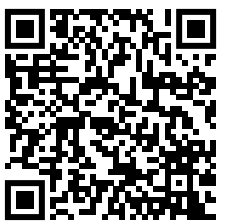
Merhaba!

Teşekkür ederim!

evet

hayır

- 1 bir
- 2 iki
- 3 üç
- 4 dört
- 5 beş
- 6 altı
- 7 yedi
- 8 sekiz
- 9 dokuz
- 10 on

<<< Bu sözcüklerin sesini dinle

Photo: Cappadocia, Turkey

ç

ğ

ö

ş

ü

ı

AS AZƏRBAYCAN DILI

888 23 000 000

Azerbeјaniski takođe koristi "o" za on, ona i ono. Ali ovo nije једина stvar koja im je zajednicka. Rечи poput "sa" или "za" ne stoје ispred imenice већ после. Tako da bi na azerbeјanском "sa moјom majkom" bilo "apat ilə" или doslovno "majkom moјom sa". Joш једna posebnost azerbeјanског je то што kada se piše ћirilичnim или latinичnim писмом, piše se s лева na десно, a kada koristi arapsko писмо, s десна na лево.

ı

ö

ü

ç

ə

ğ

ş

Necəsən?

Salam!

Təşəkkür edirəm!

bəli

xeyr

- 1 bir
- 2 iki
- 3 üç
- 4 dörd
- 5 beş
- 6 altı
- 7 yeddi
- 8 səkkiz
- 9 doqquz
- 10 on

Bu sözlərin səsini dinləyin >>>

Језици углавном припадају језичким породицама и деле многе особине једни с другима, али за баскијски можемо рећи да је син јединац... Верује се да је један од најстаријих европских језика и његово порекло остаје мистерија. Стога, ако желиш да се учланиш у ексклузивни клуб и постанеш "euskalduna" (говорник баскијског) пробај овај језик!

EUSKARA EU

👤👤👤 750 000

bai

ez

Zer moduz?

Kaixo!

Eskerrik asko!

ü

ñ

é

ç

◀◀◀ Entzun hitz hauen soinua

Photo: Guggenheim Museum, Bilbao, Spain (Rudy Mareel | Shutterstock.com)

- 1 bat
- 2 bi
- 3 hiru
- 4 lau
- 5 bost
- 6 sei
- 7 zazpi
- 8 zortzi
- 9 bederatzi
- 10 hamar

MT MALTI

👤👤👤 520 000

Kif int?

Bongu!

Grazzi!

Малтешки је најмањи званични језик ЕУ по броју говорника. Звучи слично феничком језику који су говорили у подручјима око древног Медитерана пре 3000 година. Малтешки је једини језик у Европи који припада афроазијској породици језика и такође је једини језик из ове језичне породице који користи латиницу. Окрените на следећу страницу и покажите ми један поприлично изолован језик...

- 1 wieħed
- 2 tnejn
- 3 tlieta
- 4 erbgħa
- 5 ħamsa
- 6 sitta
- 7 sebgħa
- 8 tmienja
- 9 disgħa
- 10 għaxra

iva

le

ċ

ħ

ġ

ż

Isma' l-ħoss ta' dawn il-kelmiet >>>

Photo: Typical street in Ir-Rabat, Malta

ÍSLENSKA IS

👤👤👤 314 000

Исланд нема суседних земаља и језик који су Викинзи донели у 9. и 10. веку се није пуно променио током векова, као што би могли помислити. Исландски избегава коришћење страних речи и радије прави нове речи од древних викиншких речи. Тако да је реч за рачунар "tölva" настала од старих речи "tala" (број) и "völva" (пророчица).

Hvernig
hefurðu
það?

Hæ!

Þakka
þér fyrir!

ð

í

á

þ

æ

ý

ö ó

ú

é

- 1 einn
- 2 tveir
- 3 þrír
- 4 fjórir
- 5 fimm
- 6 sex
- 7 sjö
- 8 átta
- 9 níu
- 10 tíu

já

nei

<<< Hlustaðu á þessi orð

Photo: Goðafoss waterfall, Iceland

ET EESTI KEEL

👤👤👤 1 100 000

*Естонски воли самогласнике!
Улога самогласника у естонском је међу највећим у било ком другом европском језику и постоје многе речи попут "Jäääär" (ивица леда), "Töö-öö" (радна ноћ) или "Õueaiaääre" (ивица оgrade која окружује двориште)!*

Сада ћу ти показати језик који може направити целу реченицу искључиво од самогласника...

õ

ä

ö

ü

Tere!

Kuidas sul läheb?

Aitäh!

jah

ei

- 1 üks
- 2 kaks
- 3 kolm
- 4 neli
- 5 viis
- 6 kuus
- 7 seitse
- 8 kaheksa
- 9 üheksa
- 10 kümme

Kuula nende sõnade kõla >>>

Photo: Kitesurfing in Viimsi, Estonia

LIMBA ROMÂNĂ RO

👤👤👤 26 000 000

Румунски језик такође јако воли самогласнике. Румунски чак може направити смислену реченицу која се састоји само од самогласника: "Oaia aia e a ei, eu i-o iau" значи "Овца је њезина, узећу је".

Постоје такође неки језици за које се чини да потпуно покушавају избегавати самогласнике...

Ce faci?

Bună ziua!

Mulțumesc!

- 1 unu
- 2 doi
- 3 trei
- 4 patru
- 5 cinci
- 6 șase
- 7 șapte
- 8 opt
- 9 nouă
- 10 zece

î

ț

ș

ă â

da

nu

<<< Ascultă cum sună aceste cuvinte

Photo: Corvin Castle, Romania

CS ČEŠTINA

👤👤👤 14 000 000

Dobrý den!

Jak se máš?

Děkuji!

ano

ne

ě

č

d'

í

ó

ř

ú

á

ž

ý

ť

š

ň

Ako ne voliš samoglasnike, češki bi mogao biti jezik za tebe! Češki obožava suglasnike. Rечи koje se sastoje samo od suglasnika poput "krk" (vrat), "prst" (prst) ili "smrk" (stablo bora) su jako česte. Покушај изговорити ову чешку брзалицу "Chrt pln skvrn zdrhl z Brd", која значи "Хрт пун мрља је побегао из Брди (са брда)". Ову љубав према сугласницима чешки дели са још једним комшијом... Погоди с којим!

- 1 jedna
- 2 dvě
- 3 tři
- 4 čtyři
- 5 pět
- 6 šest
- 7 sedm
- 8 osm
- 9 devět
- 10 deset

Poslechni si, jak znějí tato slova >>>

SLOVENČINA SK

👤👤👤 5 200 000

Ako sa máš?

Ahoj!

Ďakujem!

áno

nie

Да, словачки исто воли сугласнике!
Многе словачке речи се састоје искључиво или претежно од сугласника, као што су речи "vr̂b" (врба), "štvr̂t" (четвртина) или "smrt̂" (смрт). Словачки се такође сматра најлакшим језиком за разумети за говорнике других словенских језика.

Окрени на следећу страницу како би открио/ла један поприлично економичан језик...

- 1 jeden
- 2 dva
- 3 tri
- 4 štyri
- 5 päť
- 6 šesť
- 7 sedem
- 8 osem
- 9 deväť
- 10 desať

<<< Vypočujte si zvuk týchto slov

Photo: High Tatras, Slovak Republic

FI SUOMI

👤👤👤 5 800 000

kyllä

ei

Фински је један од ретких националних језика Европе који није индоевропски. Припада језичкој породици заједно са естонским и мађарским. Постоје многе ствари које можеш рећи на финском користећи само једнуреч. Тако да би *istun* значило “седам”, *istahtaisin* “сео/ла бих накратко”, *istahdan* “сеићу накратко”, а *istahtaisinkohan* “не знам да ли бих сео/ла накратко”.

Mitä kuuluu?

Hei!

Kiitos!

- 1 yksi
- 2 kaksi
- 3 kolme
- 4 neljä
- 5 viisi
- 6 kuusi
- 7 seitsemän
- 8 kahdeksan
- 9 yhdeksän
- 10 kymmenen

ö

ää

Kuuntele nämä sanat >>>

Photo: Dog Sledding in Lapland, Finland

- 1 in
- 2 dus
- 3 trais
- 4 quatter
- 5 tschintg
- 6 sis
- 7 set
- 8 otg
- 9 nov
- 10 diesch

gea na

RUMANTSCH RM

👤👤👤 60 000

Романи је најмање познат од четири званична језика Швајцарске. Његова историја почиње пре Христовог рођења: Латински Римљана, који су освојили подручје између Ретијских Алпа и Дунава, мешао се са језицима локалних људи. Из ове мешавине се постепено развијао романиш, који се наставља мењати и дан-данас!

Co vai?
Chau!
Grazia!

è é

<<< Taidla co ch'ils plets tunan

Photo: Mountain view, Grisons, Switzerland

CY CYMRAEG

1 000 000

ie

na

Sut wyt ti?

Shwmae!

Diolch!

ŵ

ê

ô

â

î

ÿ

û

Велико "Llanfairpwllgwyngyllgogerychwyrndrobwlllantysiliogogoch" је најдуже име места у Европи и друго најдуже на свету. Отприлике значи "црква Св. Марије у долини белог кестена близу брзог вира Св. Тизилоа у близини црвене пећине". Окрените на следећу страницу како би открили/ла језик који се по дужини речи може упоредити са великим именима места ...

- 1 un
- 2 dau
- 3 tri
- 4 pedwar
- 5 pump
- 6 chwech
- 7 saith
- 8 wyth
- 9 naw
- 10 deg

LLANFAIRPWLLGWYNGYLLGOGERYCHWYRNDROBWL LLANTYSILIOGOGOGUCH

Llan-vire-pool-guin-gill-go-ger-u-queern-drob-ooll-llandus-ilio-gogo-goch

Listen to the sound of these words >>>

Photo: Train station in Llanfairpwllgwyngyllgogerychwyrndrobwlllantysiliogogogoch, Wales, UK

Немачки је један од језика са најдужим речима. Да би описао ствари једноставно комбинујеш различите речи како би направио нову. Стога, реч за квалификацијску утакмицу за светско првенство у фудбалу би била: "Fußballweltmeisterschafts-qualifikationsspiel". Неке речи могу бити помало збуњујуће уколико не знаш које су речи комбиноване попут "Urinsekten", али оставићу да то сконташ сам/a!

ja

nein

DEUTSCH DE

👤👤👤 95 000 000

ü

ö

ä

ß

◀◀◀ Hör dir an, wie diese Wörter klingen

Photo: Island Sylt, Germany

Wie geht's?

Hallo!

Danke!

- 1 eins
- 2 zwei
- 3 drei
- 4 vier
- 5 fünf
- 6 sechs
- 7 sieben
- 8 acht
- 9 neun
- 10 zehn

HR HRVATSKI

👤👤👤 5 600 000

Kako si?

Bok!

Hvala!

Заједно са српским и босанским, хрватски је један од јужнословенских језика који деле многе особине. Ови језици су толико слични да се њихови говорници лако могу споразумети.

Најкраће хрватске речи се састоје од само једног слова – а, о, и, i, s или k.

- 1 jedan
- 2 dva
- 3 tri
- 4 četiri
- 5 pet
- 6 šest
- 7 sedam
- 8 osam
- 9 devet
- 10 deset

da

ne

č

ć

ž

š

đ

Poslušaj kako zvuče ove riječi >>>

Photo: National park Plitvice, Croatia

BOSANSKI BS

👤👤👤 3 000 000

Босански је јако сличан хрватском и српском, али се може рећи како има снажну везу са турским: Око 400 година Босна је била део Османског Царства и тако усвојила многе посуђенице из турског, као што су "минђуше", "бујрум" или "авлија".

Kako si?

Ćao!

Hvala!

- 1 jedan
- 2 dva
- 3 tri
- 4 četiri
- 5 pet
- 6 šest
- 7 sedam
- 8 osam
- 9 devet
- 10 deset

da

ne

č

ž

ć

đ

š

<<< Poslušaj kako zvuče ove riječi

Photo: Old Bridge in Mostar, Bosnia and Herzegovina

SR СРПСКИ

👤👤👤 12 000 000

Српски је један од ретких европских језика који користи два писма – ћирилично и латинично. Говорници српског могу да користе оба писма подједнако добро. Међу словенским језицима, српски користи једно од најкраћих ћириличних писама: Састоји се само од 30 слова. Причајући о писмима...Показаћу ти језик са веома јединственим писмом...

ђ

љ

и

ј

њ

ћ

џ

да

не

Како си?

Здраво!

Хвала!

- 1 један
- 2 два
- 3 три
- 4 четири
- 5 пет
- 6 шест
- 7 седам
- 8 осам
- 9 девет
- 10 десет

Послушај како звуче ове речи >>>

Photo: Meanders of the Uvac River, Serbia

ՀԱՅԵՐԵՆ ՀՄ

👤 6 700 000

Ունց ես:

Ողջույն:

Շնորհակալություն:

Јерменски језик користи писмо које је поприлично јединствено у односу на друге европске језике. Настало је пре око 2400 година! Јерменци се веома поносе својим писмом па су чак направили и споменик његовим јединственим словима. Јерменија слави свој сопствени посебни језички дан, Дан светих преводилаца, у октобру.

այր

ոչ

ա բ գ դ ե զ է ը թ ժ ի լ խ ծ կ հ ձ ճ մ

յ ն շ ո չ պ ջ ռ ս վ տ ը ր ց ու փ ք և օ ֆ

<<< Լսեք այս բառերը

Photo: Armenian Alphabet Monument (Arty Om | Shutterstock.com)

- 1 մեկ
- 2 երկու
- 3 երեք
- 4 չորս
- 5 հինգ
- 6 վեց
- 7 յոթ
- 8 ութ
- 9 ինը
- 10 տասը

ROM ROMANI ČHIB

888 3500 000

Sar san?

Lašo d'es!

Najis tuke!

va

na

Донедавно, ромски се искључиво преносио усмено с генерације на генерацију, тако да не постоји општеприхваћени писмени стандард. Поједине варијанте ромског се пишу писмима која су најчешће основана на доминантном језику подручја где живи ромска група. Међутим, данас је могуће читати политичке текстове, новине, па чак и Шекспира на ромском!

- 1 jekh
- 2 duj
- 3 trin
- 4 štar
- 5 panž
- 6 šov
- 7 efa
- 8 oxto
- 9 iña
- 10 deš

Ašun kadala svaturja >>>

Photo: Romani dance

LËTZEBUERGESH LB

☺☺☺ 600 000

Wéi geet
et?

Moien!

Merci!

Luksemburški je dobio svoju pismenu formu relativno nedavno. Tradicionalno, luksemburški se retko pisao, pa nije bilo zvaničnih pravila pisača i gramatike dok nisu uspostavljena pre oko 40 godina, 1984. A šta je sa znakovnim jezicima, možemo li njih zapisati? Okreni na sledeću stranicu da saznaš.

- 1 eent
- 2 zwee
- 3 dräi
- 4 véier
- 5 fënnef
- 6 sechs
- 7 siwen
- 8 aacht
- 9 néng
- 10 zéng

<<< Lauschter wéi dës Wierder kléngen

jo

neen

ä

ëé

МЕЂУНАРОДНИ ЗНАКОВНИ ЈЕЗИК

Међународни знаковни језик се често користи међу корисницима знаковних језика из других земаља, који немају заједнички језик. Као што само име каже, то је међународни језик. Може се писати на више начина. На пример, одређени симболи се користе за описивање облика руке и покрета знака, као и израза лица. Кад смо већ толико причали о писмима...

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Реч "алфавет" долази од прва два слова грчког алфавета: "алфа" и "бета". Грци тренутно пишу с лева на десно, баш као и други европски језици, али то није увек био случај. У почетку, грчки се могао писати с десна на лево, па чак и у наизменичним правцима. На следећој страници ћу ти показати смешну навику грчких комшија.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ EL

👤👤👤 13 500 000

ναι

όχι

Πώς είσαι;

Γεια!

Ευχαριστώ!

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν

ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

- 1 ένα
- 2 δύο
- 3 τρία
- 4 τέσσερα
- 5 πέντε
- 6 έξι
- 7 επτά
- 8 οχτώ
- 9 εννιά
- 10 δέκα

◀◀◀ Άκουσε τον ήχο αυτών των λέξεων

Photo: Colourful street in Oia, Greece

SQ SHQIP

👤👤👤 7 500 000

Si jeni?

Përshëndetje!

Faleminderit!

po

jo

ç

ë

Када Албанци одмахују главом то не значи “не” већ сасвим супротно “тако је, слажем се, слушам”. Супротно томе, климање главом не значи “да”. То значи “опрости, бојим се да не” и чини се да прати лоше вести. Стога буди посебно опрезан/а када одмахујеш главом у Албанији – можда си управо пристао/ла на нешто што ниси желео/ла!

- 1 një
- 2 dy
- 3 tre
- 4 katër
- 5 pesë
- 6 gjashtë
- 7 shtatë
- 8 tetë
- 9 nëntë
- 10 dhjetë

Dëgjoni tingullin e këtyre fjalëve >>>

Photo: Beach cafe in Ksamil, Albania

Бугари такође климају за “не” и одмахују главом за “да”. Још једна необична особина бугарског је то што је један од ретких словенских језика који нема падеже. Тако да би требао бити лакши за научити од чешког који има седам падежа! Бугарски дели ову особину још само са македонским.

Как си?

Здравей!

Благодаря!

- 1 едно
- 2 две
- 3 три
- 4 четири
- 5 пет
- 6 шест
- 7 седем
- 8 осем
- 9 девет
- 10 десет

<<< Чуйте как звучат тези думи

Photo: Rila Monastery, Bulgaria

ИЙ

Щ

Ю

Ъ

Я

Ь

да

не

МК МАКЕДОНСКИ

👤👤👤 3 500 000

Како си?

Здраво!

Благодарам!

Склони смо изражавати наше реакции кратким фразама и речима које немају неко посебно значење. Македонски то ради на један кул начин са – “Леле”! “Леле” може да значи “О мој Боже!” или “Јао вау!” и можеш додати колико год “леле” желиш. Тако да би могао/ла рећи “Леле леле леле! Како леп пас!”

Окрени на следећу страницу да откријеш језик без речи за “да” и “не”...

- 1 еден
- 2 два
- 3 три
- 4 четири
- 5 пет
- 6 шест
- 7 седум
- 8 осум
- 9 девет
- 10 десет

да

не

Ѓ
И
С
Ј
Љ
Њ
Џ
Ќ

Слушнете како звучат овие зборови >>>>

Photo: Church of St. John at Kaneo, North Macedonia

GAEILGE GA

👤👤👤 170 000

Ирски нема речи за “да” или “не”. Како бисмо одговорили на питање користимо глаголске облике. Стога, одговор на питање “Јесули продали кућу?” би био “(они) су продали” или “(они) нису продали”. Иако ирски нема речи за “да” или “не” има много јединствених речи, баш као и језик на следећој страници...

Conas atá tú?
Dia dhuit!
Go raibh maith agat!

ú

ó

á

í

é

◀◀◀ Éist le fuaim na bhfocal seo

Photo: Cliffs of Moher, Ireland

- 1 A hAon
- 2 A Dó
- 3 A Trí
- 4 A Ceathair
- 5 A Cúig
- 6 A Sé
- 7 A Seacht
- 8 A hOcht
- 9 A Naoi
- 10 A Deich

HU MAGYAR

👤👤👤 13 000 000

Szia!

Hogy vagy?

Köszönöm!

igen

nem

óöö

í

úüü

é

á

Мађарски је један од најтежих језика за научити због његових 18 граматичких падежа и многобројних сложених правила. Ипак, вредан је труда будући да је јако добар у хватању посебних тренутака са само једном речју. "Aranyhíd" је дословно "златни мост", али означава блистави одраз сунца на површини воде.

- 1 egy
- 2 kettő
- 3 három
- 4 négy
- 5 öt
- 6 hat
- 7 hét
- 8 nyolc
- 9 kilenc
- 10 tíz

Hallgasd meg, hogy hangzanak ezek a szavak >>>>

Photo: Balaton Lake, Hungary

NEDERLANDS NL

👤👤👤 24 000 000

ja

nee

Холандски има веома посебну реч "gezellig". Једна је од најкоришћенијих холандских речи и зависно од контекста може бити преведена као осећај удобности, забаве или лепе атмосфере. Такође може указати на осећај припадности, време проведено са најдражима или састанак са пријатељем након пуно времена. На пример: "Провели смо gezellige вече, играјући игре и забављајући се..."

Hoe gaat het ermee?

Hallo!

Dankjewel!

<<< Luister naar de klanken van deze woorden

Photo: Tulips and windmills in Zaanse Schans, Netherlands

- 1 een
- 2 twee
- 3 drie
- 4 vier
- 5 vijf
- 6 zes
- 7 zev
- 8 acht
- 9 negen
- 10 tien

LT LIETUVIŲ KALBA

👤👤👤 3 000 000

taip

ne

Литвански је један од најстаријих говорних језика на свету и чак има речи које су сличне древном санскрту, као што је "vyras" (човек), "šuo" (пас), "avis" (овца). Ово значи да Литванци могу препознати неке речи слушајући индијски језик. Постајем гладна, хајде да узмем нешто за јело...

Kaip sekasi?

Labas!

Ačiū!

- 1 vienas
- 2 du
- 3 trys
- 4 keturi
- 5 penki
- 6 šeši
- 7 septyni
- 8 aštuoni
- 9 devyni
- 10 dešimt

ų ū č ė è ĳ Ą ž š

Pasiklausykite šių žodžių >>>

Photo: Trakai Island Castle, Lithuania

ITALIANO IT

888 67 000 000

Уземљи пице, пасте и сира, није изненађујуће када неко буде “ab-biocco” (изговара се “аб-ио-ко”). Ова реч би била најсличнија српском изразу “прејео/ла сам се”, а односи се на потребу да прилегнеш након обимног оброка. Окрени на следећу страницу да откријеш још једну јединствену реч везану за јело...

Come stai?

Ciao!

Grazie!

- 1 uno
- 2 due
- 3 tre
- 4 quattro
- 5 cinque
- 6 sei
- 7 sette
- 8 otto
- 9 nove
- 10 dieci

sì

no

èé

à

ù

ì

òó

<<< Ascolta il suono di queste parole

Photo: Riomaggiore, Italy

KA ქართული

👤👤👤 3 700 000

როგორ ხარ?
 გამარჯობა!
 მადლობა!

ღიახ
 არა

Грузијска реч "Shemometchama" значи јести иако си сит јер је храна тако укусна. Отприлике се преводи као "случајно сам појео/ла све". Грузијски такође има један од најимпресивнијих писама на свету. На следећој страници ћу ти показати реч коју сви желимо изразити с времена на време...

- 1 ერთი
- 2 ორი
- 3 სამი
- 4 ოთხი
- 5 ხუთი
- 6 ექვსი
- 7 შვიდი
- 8 რვა
- 9 ცხრა
- 10 ათი

ა ბ გ დ ე ვ ზ თ ი კ ლ მ ნ ო პ ჟ

რ ს ტ უ ფ ქ ღ ყ შ ჩ ც ძ წ ჭ ხ ჯ ჰ

მოუსმინეთ სიტყვების ელვადობას >>>

SVENSKA SV

👤👤👤 10 000 000

Шведски је изумио савршену реч која изражава баланс и означава "не премало, не превише... већ баш савршену количину" или шведско "lagom". Тако да на шведском постоји леп начин да кажеш да си управо појео/ла lagom! Доста смо причали о јединственим речима, хајде да такође погледамо неке јединствене изразе...

Hur mår du?

Hej!

Tack så mycket!

ää

ö

- 1 ett
- 2 två
- 3 tre
- 4 fyra
- 5 fem
- 6 sex
- 7 sju
- 8 åtta
- 9 nio
- 10 tio

ja

nej

←←← Lyssna på ljuden för dessa ord

Photo: Frozen lake in Upplands Vasby, Sweden (Per-Boge | Shutterstock.com)

PL POLSKI

👤👤👤 45 000 000

Jak się
masz?

Cześć!

Dziękuję!

Пољски има много забавних израза. Тако да, ако на пољском, на пример, кажеш "Nie mój cyrk, nie moje matru", то би дословно значило "Није мој циркус, нису моји мајмуни", али израз, међутим, нема везе са мајмунима већ значи "Није мој проблем". Постоји још један језик који има забаван начин да изрази нешто слично...

tak

nie

- 1 jeden
- 2 dwa
- 3 trzy
- 4 cztery
- 5 pięć
- 6 sześć
- 7 siedem
- 8 osiem
- 9 dziewięć
- 10 dziesięć

ć

ą

ł

ę

ń

ś

źż

ó

Posłuchaj brzmienia tych słów >>>>

Photo: The Crooked Forest near Gryfino, Poland

Der er ingen ko på isen на данском значи "Нема крава на леду", али стварно значење овог израза је "Нема проблема". Тако да, уколико не видиш краве на леду, све би требало бити у реду. Као што си већ вероватно приметио/ла, многи језици воле користити животиње у изразима!

Hvordan går det?

Hej!

Tak!

DANSK DA

👤👤👤 6 000 000

- 1 en/et
- 2 to
- 3 tre
- 4 fire
- 5 fem
- 6 seks
- 7 syv
- 8 otte
- 9 ni
- 10 ti

æ

å

ø

ja

nej

<<< Lyt til lyden af disse ord

Photo: Tivoli in Copenhagen, Denmark

PT PORTUGUÊS

👤👤👤 250 000 000

Como
estás?

Olá!

Obrigado/a!

Možda ne smatraš portugalski svetским језиком. Међутим, будући да га цели Бразил говори, португалски има око 220 милиона матерњих говорника! Налази се на седмом месту на листи језика који се говоре највише на свету! Говорници португалског углавном разумеју шпански, галицијски и италијански, с обзиром да су ови језици јако слични. Говорећи о галицијском...

- 1 um
- 2 dois
- 3 três
- 4 quatro
- 5 cinco
- 6 seis
- 7 sete
- 8 oito
- 9 nove
- 10 dez

á à â ã

ú ü

ç

ó ô õ

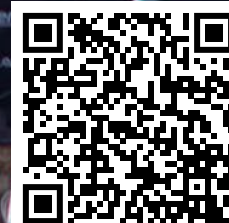
é ê

í

sim

não

Ouçá o som destas palavras >>>

GALEGO GL

👤👤👤 2 400 000

Постоји између 60 и 100 речи које се односе на различите врсте кише у Галицији. Ако си некада био/ла у Галицији, знаћеш зашто! На пример, "babiña" је киша која звучи као мала беба, "torbón" је киша са грмљавином и муњом, а "ballón" је јака али кратка киша која траје неколико дана...

Como estás?

Ola!

Grazas!

si

non

ó

íï

á

é

ñ

- 1 un
- 2 dous
- 3 tres
- 4 catro
- 5 cinco
- 6 seis
- 7 sete
- 8 oito
- 9 nove
- 10 dez

◀◀◀ Escóita o son destas palabras

Photo: As Catedrais Beach, Spain

LV LATVIEŠU VALODA

☺☺☺ 1 750 000

Латвијци обожавају певати! "Даине" су латвијске народне песме које забиљежавају древну латвијску мудрост. Настале су пре више од хиљаде година, а биле су део славља (као прославе на слици, која се одржава сваке године половином лета), свакодневног рада, размишљања о животу сачуваних у усменој форми. Укупно постоји више од 1.2 милиона "даини".

jā

nē

Kā tev iet?

Sveiki!

Paldies!

- 1 viens
- 2 divi
- 3 trīs
- 4 četri
- 5 pieci
- 6 seši
- 7 septiņi
- 8 astoņi
- 9 deviņi
- 10 desmit

ū

č

š

!

ā

ī

ž

ģ

ķ

ē

ņ

Klausies, kā skan šie vārdi >>>

Photo: Celebrating midsummer, Latvia (Raimonds Kalva LV | Shutterstock.com)

NORSK NO

👤👤👤 5 320 000

Норвешки има многе речи које имају огроман утицај на друге најраширеније језике. Ко није чуо за "трола"? Ако су ти тролови помало страшни (и мени су!), онда помисли на предивне норвешке "фјордове", а ако су ти они пробудили апетит за путовања не заборави на реч "егг" (јаје) која је такође норвешког порекла.

ja

nei

Hvordan
går det?

Hei!

Takk!

- 1 én
- 2 to
- 3 tre
- 4 fire
- 5 fem
- 6 seks
- 7 syv
- 8 åtte
- 9 ni
- 10 ti

å

æ

ø

◀◀◀ Lytt til lyden av disse ordene

Photo: Reindeers in Tromsø, Norway

SE SÁMEGIELLA

👤👤👤 30 000

Северни самски је један од самских језика који се говори у северним европским земљама. Стога није ни чудо да има много речи које описују различите врсте снега и леда. На пример, "čahki" је врста грудве која се баца у озбиљним снежним биткама, "vahca" је нови или меки снег, а "soavli" је бљузгави снег.

jua

a-a

Mo dat manná?

Bures!

Giitu!

- 1 okta
- 2 guokte
- 3 golbma
- 4 njeallje
- 5 vihtta
- 6 guhtta
- 7 čieža
- 8 gávccci
- 9 ovccci
- 10 logi

đ

ŋ

ṭ

á

ž

č

š

Guldal dáid sániid >>>>

Photo: Aurora borealis, Norway

Руски има јединствену реч која описује слој леда, који се слегне, па се затим након пораста температуре опет отопи и онда опет заледи: Гололедица. Ова реч се отприлике може превести као гола плоча леда. А јеси ли знао/ла да постоји дупло више матерњих говорника руског него енглеског у Европи?

да

нет

РУССКИЙ RU

👤👤👤 150 000 000

Как дела?

Привет!

Спасибо!

- 1 один
- 2 два
- 3 три
- 4 четыре
- 5 пять
- 6 шесть
- 7 семь
- 8 восемь
- 9 девять
- 10 десять

⏪⏪⏪ Послушайте, как звучат эти слова

Photo: Swimming in an ice hole, Russia

ъ ё ь ий щ
э ю я ы

ES ESPAÑOL

👤👤👤 489 000 000

¡Hola!

¿Cómo estás?

¡Gracias!

sí

no

Постоји израз у шпанском “¡el mundo es un pañuelo!” (свет је марамица) који указује на изненађење када случајно сретнемо некога на неочекиваном месту, тако показујући да је свет пуно мањи него што смо заправо мислили. А зар то није оно на шта се своди учење језика и учење о другим културама? Шпански је заиста светски језик са око 20 земаља у којима има статус званичног језика – ¡Olé!

- 1 uno
- 2 dos
- 3 tres
- 4 cuatro
- 5 cinco
- 6 seis
- 7 siete
- 8 ocho
- 9 nueve
- 10 diez

á

ñ

é

úü

í

ó

Escucha cómo se pronuncian estas palabras >>>

Photo: Women dancing flamenco in Sevilla, Spain (leonov.o | Shutterstock.com)

ЛАРИНО ЈЕЗИЧКО ПУТОВАЊЕ КРОЗ ЕВРОПУ

EDL.ECML.AT/LANGUAGEJOURNEY

Ово су сви језици из нашег путовања Европом, али постоји пуно више језика у Европи и широм света!

баскијски

АФРОАЗИЈСКИ
350 000 000

СЕМИТСКИ
малтешки

КАРТВЕЛСКИ
5 000 000

грузијски

албански
грчки

ИНДОЕВРОПСКИ
3 200 000 000

БАЛТИЧКИ
летонски
литвански

БАЛТОСЛОВЕНСКИ

ЗАПАДНО-СЛОВЕНСКИ
пољски
словачки
чешки

ИСТОЧНО-СЛОВЕНСКИ
белоруски
руски
украјински

ЈУЖНО-СЛОВЕНСКИ
босански
бугарски
македонски
српски
словеначки
хрватски

ЗАПАДНО-ГЕРМАНСКИ
енглески
луксембуршки
немачки
фризијски
холандски

СЕВЕРНО-ГЕРМАНСКИ
дански
исландски
норвешки
шведски

ЗАПАДНО-РОМАНСКИ
галицијски
каталонски
португалски
романш
француски
шпански

ИСТОЧНО-РОМАНСКИ
италијански
румунски

КЕЛТСКИ
ирски
велшки
јерменски
ромски

БАЛТО-ФИНСКИ
естонски
фински
северносамски
угарски
мађарски

УРАЛСКИ
25 000 000

АЛТАЈСКИ
210 000 000

ТУРКИЈСКИ
азерски
турски

edl.ecml.at/languagejourney

BE EN FY SL FR UK

CA TR AS EU MT IS

ET RO CS SK FI RM

CY DE HR BS SR HY

ROM LB EL SQ BG

MK GA HU NL LT IT

KA SV PL DA PT GL

LV NO SE RU ES

Језик може отворити врата у други свет. Свет где можеш да откријеш блага о земљама и културама која никада не бих сазнао/ла да постоје без коришћења кључа који ти је пружио језик. А једна врата те могу одвести у собу са мноштвом других врата!

За неке су језици страст, за друге потреба, али где год да одеш и шта год да радиш не можеш избећи сусрет са њима. Надамо се да ти је ово путовање дало увид у само неке од многих језика који нас окружују и да ће те подстаћи да копаш дубље.

За више информација о Европском центру за модерне језике Савета Европе и Европском дану језика посетите www.ecml.at.

За било које адаптације или преводе молимо нас контактирајте путем information@ecml.at.

© 2021, Савет Европе